

Fővárosi Ítéltábla

2. Kf. 27. 527/2008/12. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN

A Fővárosi Ítéltábla a Gyermelyi Tojás Kft. (Gyermely) I.r., a Aranybulla Mezőgazdasági Zrt. (Székesfehérvár) II.r., a Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft. (Felsőlajos) III.r., az Agricola Mezőgazdasági Zrt. (Vértesszőlős) IV.r., a Családi Tojás Termelő Kft. (Budapest) V.r., a Cse-Mi Farm Kft. "f.a." (Felsőlajos) VI.r. és Mizse Tojás Kft. "f.a." (Felsőlajos) VII.r., a Földesi Rákóczi Mezőgazdasági Kft. (Földes) VIII.r., Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége (Budapest) IX.r. és Csabatáj Mezőgazdasági Zrt. (Békéscsaba) X.r. felpereseknek a Gazdasági Versenyhivatal (Budapest, hivatkozási szám: Vj-199/2005.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében - amely perbe a Szíjártó Bt. (Kerekegyháza) I.r. és a Szerencsi Mezőgazdasági Zrt. II.r. beavatkozók a felperesek pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkoztak -, a Fővárosi Bíróság 2008. évi május hó 27. napján kelt 7.K.30.838/2007/33. -számú ítélté ellen az I.r. felperes által 38., a II.r. felperes által 37., a IV.r. felperes által 36., az V.r. felperes által 41.; a VIII.r. felperes által 39., a IX.r. felperes által 42.; a X.r. felperes által 40., míg az alperes által 35. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés és az I.r. beavatkozó által a másodfokú eljárásban 3. sorszám alatt benyújtott csatlakozó fellebbezés folytán az alulírott helyen, 2009. évi április hó 8. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéltének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben és akként megváltoztatja, hogy az alperes 2006. évi november hó 30. napján kelt Vj199/2005. számú határozatát megváltoztatva az I.r. felperest terhelő bírságot 2.100.000 (azaz kettőmillió-egyszázezer) forintra, a II.r. felperest terhelő bírságot 750.000 (azaz hétszázötvenezer) forintra, a IV.r. és VIII.r. felperest terhelő bírságot 1.070.000 (azaz egymillió-hetvenezer) - 1.070.000 (azaz egymillióhetvenezer) forintra, a IX.r. felperest terhelő bírságot 60.000.000 (azaz

hatvanmillió) forintra, míg a X.r. felperest terhelő bírságot 800.000 (azaz nyolcszázezer) forintra leszállítja, továbbá az alperesi határozat 541. és 542. pontját hatályon kívül helyezi, egyebekben azzal hagyja helyben, hogy az I.r., II.r., IV.r., V.r., VIII.r. és X.r. felpereseket terhelő kereseti illetéket 10.000 (azaz tízezer) - 10.000 (azaz tízezer) forintra mérsékli.

Felmerült elsőfokú rész- és másodfokú költségeiket a felek maguk viselik.

Kötelezi az I.r., II.r., IV-V.r., VIII. és X.r. felpereseket külön-külön, hogy - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - fizessenek meg az államnak 20.000 (azaz húsz ezer) - 20.000 (azaz húsz ezer) forint fellebbezési részilletéket, míg a fennmaradó kereseti és fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az irányadó tényállás lényege szerint az 1990. évi december hó 22. napján alakult, és a Baromfi Termék Tanács részeként működő, 162 tagot tömörítő Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége IX.r. felperes (az elsőfokú eljárásban: X.r. felperes) - Alapszabálya alapján - legkésőbb 2002-től az irányadó tojásárszint meghatározása érdekében árbizottságot működtetett. 2002-ben és 2004-ben az intézőbizottsága minimumárakat határozott meg, és ezekkel összefüggésben 2002-ben, 2004-ben és 2005-ben valamennyi tagja számára a szövetségi hírlevélben részletes, ajánlott minimum tojásárakat tett közzé. 2003-ban egységes áremelésre hívta fel a tagokat. 2002 és 2004 között importengedélyezési rendszert működtetett, tagjait az import vonatkozásában rendszeresen ellenőrizte. A Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft. III.r. felperes (az elsőfokú eljárásban: IV.r. felperes) árait és a IX.r. felperesi szövetség tagjainak a 2002. évi február hó 27. napja szerinti, aktuális készleteit tartalmazó táblázatot más tagvállalkozásoknak is megküldte. 2004-ben arra kötelezett minden 10.000 tyúknál nagyobb állatlétszámmal dolgozó termelőt, hogy 2004 húsvétjáig termelésének 10%-át ajánlja fel exportra, vagy bérporításban készítsen tojásport. 2005-ben pedig megszervezte a nagyobb termelők - az alperes által információkértellnek minősített - tanácskozásait (1. pont).

A Gyermelyi Tojás Kft. I.r. (az elsőfokú eljárásban II.r.), a Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft. III.r., és a Családi Tojás Termelő Kft. V.r. (az elsőfokú eljárásban VI.r.) felperesek, a Szijártó Bt. I.r. és a Szerencsi Mezőgazdasági Zrt. II.r. felperesi beavatkozók, valamint a perben nem álló Aranykorona Mezőgazdasági Zrt., Bólyi Mezőgazdasági Termelő és Kereskedelmi Zrt., CAPRIOVUS Élelmiszeripari és Kereskedelmi Kft., Farm Tojás Mezőgazdasági Termelő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., és Nyugat-Nyíregyházi Mezőgazdasági Termelő, Értékesítő és Szolgáltató Szövetkezet 2005. évi szeptember hó 15. napján, míg a Gyermelyi Tojás Kft. I.r., az Aranybulla Mezőgazdasági Zrt. II.r. (az elsőfokú eljárásban III.r.), a Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft. III.r., az Agricola Mezőgazdasági Zrt. IV.r. (az elsőfokú eljárásban V.r.), a Családi Tojás Termelő Kft. V.r., a Cse-Mi Farm Kft. "f.a." VI.r. (az elsőfokú eljárásban VII.r.), és a Mizse Tojás Kft. "f.a." VII.r. (az elsőfokú eljárásban VIII.r.) felperesek, a Szijártó Bt. I.r. és a Szerencsi Mezőgazdasági Zrt. II.r. felperesi beavatkozók, valamint a perben nem álló Aranykorona Mezőgazdasági Zrt., Novogal a.s., VITAL-EGGS Élelmiszeripari és Kereskedelmi Kft., Farm Tojás Mezőgazdasági Termelő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. és Nyugat-Nyíregyházi Mezőgazdasági Termelő, Értékesítő és Szolgáltató Szövetkezet 2005. évi november hó 28. napján vett részt ilyen tanácskozáson (2-3. pont).

A Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft. III.r. felperest a Gyermelyi Tojás Kft. I.r. felperes, valamint a Máriahalmi Tojás Kft. mint az I.r. felperes jogelődjének jogelődje, továbbá az Agricola Mezőgazdasági Zrt. IV.r., az Aranybulla Mezőgazdasági Zrt. II.r., a Csabatáj Mezőgazdasági Zrt. X.r. (az elsőfokú eljárásban XI.r.) felperesek, valamint a perben nem álló Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt. a 2003. március 13-án kelt társasági szerződéssel alapította. Később a Földesi Rákóczi Mezőgazdasági Kft. VIII.r. (az elsőfokú eljárásban IX.r.), a Cse-Mi Farm Kft. VI.r. és a Mizse Tojás Kft. VII.r. felperes is tagja lett a Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft. III.r. felperesi cégnek, csatlakoztak a szindikátusi szerződéshez, és a társaság céljait tudomásul vették. A társasági, illetőleg szindikátusi szerződés szerint a Magyar Tojás Kft. tagjai a ciklikusságból eredő árhullámozást kívánták közösen, a (jelen) társaság létrehozásával, és keretében csendesíteni, Kötelezték magukat arra, hogy folyamatosan egyeztetik eladási áraikat is, termékkategóriánként; és arra, hogy a jövőbeni piacok megszerzését a társaság megalakulását követően az alapítók egymással egyeztetik közvetlenül, vagy a társaságon keresztül. A vevők csak azzal a feltétellel kaphatják meg a készletet, ha vállalják, hogy az nem kerül a magyarországi héjas tojáspiacra - vagy feldolgozzák feltörés útján, vagy héjasan exportra szállíthatják. A feldolgozók és exportőrök által fizetett ár alacsonyabb, mint a héjas tojás aktuális piaci ára, az így értékesítő termelőket

a héjas tojás árának napi szintjéig a társaság kompenzálja az általa képzett alapból, az ügyvezető által kidolgozott számviteli rendben (4. pont).

Az alperes a 2005. évi december hó 12. napján indított versenyfelügyeleti eljárását követően a 2006. évi november hó 30. napján kelt Vj-199/2005/246. számú határozatának 1. pontjában megállapította, hogy a IX.r. felperes 2002 januárjától kezdődően versenykorlátozó döntéseket hozott, megsértette a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11.§-ának (1) bekezdését, különösen a (2) bekezdés a) és c) pontját, a 2002. évi április hó 1. napjától 2004. évi április hó 30. napjáig terjedő időszak tekintetében az 1/02. számú társulási tanácsi határozat kihirdetéséről szóló 2002. évi X. törvény melléklete 2. Cikkének (1) bekezdését, különösen a) és c) pontját, valamint 2004. évi május hó 1. napjától a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz való csatlakozásáról szóló Szerződés kihirdetéséről szóló 2004. évi XXX. törvény 3.§-ában kihirdetett, az Európai Közösséget létrehozó Szerződés (a továbbiakban: EKSZ) 81. Cikkének (1) bekezdését, különösen annak a) és c) pontjait. Ezért a IX.r. felperest 120.000.000 forint bírság megfizetésére kötelezte.

A határozat 2. pontjában megállapította, hogy az I.r., a III.r., és az V.r. felperesek, az I.r. és a II.r. felperesi beavatkozók, valamint a perben nem álló Aranykorona Mezőgazdasági Zrt.; Bólyi Mezőgazdasági Termelő és Kereskedelmi Zrt., CAPRIOVUS Élelmiszeripari és Kereskedelmi Kft., Farm Tojás Mezőgazdasági Termelő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., és Nyugat-Nyíregyházi Mezőgazdasági Termelő, Értékesítő és Szolgáltató Szövetkezet 2005. évi szeptember hó 15. napján tartott megbeszélésükön áraik befolyásolására alkalmas, a Tpv. 11.§-ába és az EKSz. 81. Cikkének (1) bekezdésébe ütköző versenyjogsértő összehangolt magatartást tanúsítottak. A 3. pontban megállapította továbbá, hogy az I.r., a II.r., a III.r., a IV.r., az V.r., a VI.r., és a VII.r. felperesek, az- I.r. és a II.r. felperesi beavatkozók, valamint a perben nem álló Aranykorona Mezőgazdasági Zrt., Novogal a.s., VITAL-EGGS Élelmiszeripari és Kereskedelmi Kft., Farm Tojás Mezőgazdasági Termelő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. és a Nyugat-Nyíregyházi Mezőgazdasági Termelő, Értékesítő és Szolgáltató Szövetkezet a 2005. évi november hó 28. napján tartott megbeszélésükön áraik befolyásolására alkalmas, a Tpv. 11.§-ába és az EKSZ 81. Cikkének (1) bekezdésébe ütköző versenyjogsértő összehangolt magatartást tanúsítottak. Ez utóbbi két jogsértés tekintetében bírság kiszabását mellőzte.

Az alperes a határozat 4. pontjában megállapította, hogy az I.r. felperes 2003. évi február hó 13. napjától, az I.r. felperes jogelődjének jogelődje 2003. évi február hó 13. és július hó 17. napjai között, a II.r. felperes 2003. évi február hó 13. napja és 2006. évi március hó 27. napja között, a IV.r. felperes 2003. évi február hó 13. napja és 2006. évi március hó 27. napja között, a VI.r. felperes 2004. évi május hó 7. napja és 2005. évi február hó 21. napjai között, a VII.r. felperes 2005. évi február hó 21. napjától, a VIII.r. felperes 2003. évi július hó 17. napjától, a X.r. felperes 2003. évi február hó 13. napjától, valamint a perben nem álló Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt. 2003. évi február hó 13. napja és 2006. évi április hó 20. napja között, a III.r. felperesen keresztül, a Tpv. 11.§-ába ütközően, versenykorlátozó módon egyeztették egymással eladási áraikat és vevőkörüket. Ezért az I.r. felperessel szemben 8.400.000 forint, az I.r. felperes jogelődjével szemben 500.000 forint, a II.r. felperessel szemben 3.000.000 forint, a IV.r. felperessel szemben 4.300.000 forint, a VI.r. felperessel szemben 200.000 forint, a VII.r. felperessel szemben 600.000 forint, a VIII.r. felperessel szemben 3.200.000 forint, a X.r. felperessel szemben 3.200.000 forint, míg az Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt.-vel szemben 3.100.000 forint bírságot szabott ki.

Határozata indokolásának 541. és 542. pontjaiban - a Tpv. 78.§-ának (6) bekezdésére hivatkozással - rámutatott, hogy amennyiben a IX.r. felperes a vele szemben kiszabott bírságot a kitűzött teljesítési határidő alatt nem fizeti meg, és a végrehajtás sikertelen, az eljáró versenytanács külön végzésben a vele szemben kiszabott bírság megfizetésére kötelezheti a II.r. felperest, mert részt vett a 2004. évi január hó 6. napján tartott intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában; a IV.r. felperest, mert részt vett a 2002. évi január hó 8. napján tartott intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában; az V.r. felperest, mert jogelődje részt vett a 2002. évi január hó 8. napján tartott intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. évi január hó 6. napján tartott intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában; a VIII.r. felperest, mert részt vett a 2002. évi január hó 8. napján tartott intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. évi január hó 6. napján tartott intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában; a X.r. felperest, mert egy 2002. évi szeptember hó 19. napján tartott intézőbizottsági ülésről készült jegyzőkönyv értelmében támogatta az étkezési tojás minimálárának meghatározását és az árbizottság létrehozását azáltal, hogy képviselője jóváhagyólag úgy nyilatkozott, hogy célként a 15 forintos termelői árat kell meghatározni; az I.r. felperesi beavatkozót, mert részt

vett a 2002. évi január hó 8. napján tartott intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. évi január hó 6. napján tartott intéző bizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában; a II.r. felperesi beavatkozót, mert részt vett a 2002. évi január hó 8. napján tartott intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. évi-január hó 6. napján tartott intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában; a perben nem álló Aranykorona Rt.-t, mert részt vett a 2002. évi január hó 8. napján tartott intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. évi január hó 6. napján tartott intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában; a perben nem álló Bólyi Mezőgazdasági Zrt.-t, mert részt vett a 2002. évi január hó 8. napján tartott intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és egy 2005. évi október hó 25. napján tartott intézőbizottsági ülésről készült jegyzőkönyv értelmében támogatta az árbizottság működését azáltal, hogy utalt a legutóbbi kibővített árbizottsági ülésre és közölte, hogy a minimális árak meghatározása fontos, de ehhez egység kell; az eljárás alá nem vont és a perben nem álló Rábamenti Gazdaszövetkezetet, mert részt vett a 2002. évi január hó 8. napján tartott intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. évi január hó 6. napján tartott intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában; az eljárás alá nem vont és perben nem álló Bábolna Tetra Kft.-t, mert részt vett a 2002. évi január hó 8. napján tartott intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. évi január hó 6. napján tartott intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában; az eljárás alá nem vont és perben nem álló Új Élet Mezőgazdasági Szövetkezetet, mert részt vett a 2002. évi január hó 8. napján tartott intézőbizottsági ülésen az importkorlátozásról szóló határozat egyhangú elfogadásában és a 2004. évi január hó 6. napján tartott intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában; az eljárás alá nem vont és perben nem álló Mohácsibe Kft.-t, mert részt vett a 2004. évi január hó 6. napján tartott intézőbizottsági ülésen a termeléskorlátozásról szóló határozat elfogadásában; az eljárás alá nem vont és perben nem álló Bábolna Agrária Kft.-t, mert egy 2004. évi február hó 27. napján tartott intézőbizottsági ülésen készült jegyzőkönyv értelmében a vállalkozás egyetértését fejezte ki a korábbi tyúkkivágásokkal.

A felperesek keresetükben a határozat megváltoztatásával a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetését, vagy a határozat hatályon kívül helyezését kérték, illetőleg a kiszabott

bírságok) összegének mérséklése, valamint elengedése vonatkozásában terjesztettek elő kereseti kérelmet.

Az I.r. felperes előadta, hogy a jogelődje 2003 márciusában befejezte a tojástermelést; így az ő magatartása versenyjogsértésre nem volt alkalmas, emellett a bírságszámítás is téves volt. A 2. és 3. pontban írt jogsértés kapcsán a III.r. felperes előadásához csatlakozott. A 4. pont kapcsán előadta, hogy összefogás hiányában a magyar tojástermelők kiszorultak volna a piacról. Sérelmezte, hogy az alperes a beszerzett bizonyítékokból preconcepciója szerint ragadott ki bizonyos részeket, és a kontextust figyelmen kívül hagyta. Hangoztatta, hogy az alperesi eljárás egy még kialakulóban lévő termelői csoportot tárt fel, a nem mindenben tökéletes működés ennek volt betudható. Álláspontja szerint legfeljebb bagatell kartellről lehetett szó, és egyébként a Tpvt. 17. §-a szerinti mentesülési feltételek is fennálltak. Tévesnek tartotta a bírságszámítást is.

A II.r. felperes az 1. pontban megállapított jogsértéssel összefüggésben - az agrárpiaci rendtartásról szóló 1993. évi VI. törvény (a továbbiakban: régi Aptv.) 13.§-ának (2) bekezdésére és az agrárpiaci rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény (a továbbiakban: Aptv.) 32.§-ának (5) bekezdésére hivatkozással vitatta, hogy a IX.r. felperesi magatartása Tpvt. hatálya alá tartozna. Kiemelte, hogy az állam beavatkozott a tojáspiace folyamataiba. Ennek alapja pedig a szaktárca és a IX.r. felperes közötti együttműködés volt. További enyhítő körülményekre hivatkozással kérte a IX.r. felperesre kiszabott bírság csökkentését. Kiemelte, hogy a 2004. évi január hó 6. napján tartott - mögöttes felelősségét megalapozó - intézőbizottsági ülésen hozott döntés nem volt versenykorlátozó. A 2. és 3. pontban írt jogsértéssel kapcsolatban előadta, hogy a kifogásolt megbeszéléseken üzleti titkokat nem osztottak meg. A 4. pontra vonatkozóan hangoztatta, hogy bízott a termelői csoporttá alakulásban, de amikor látta, hogy ez nem fog megvalósulni, üzletrészét értékesítette. Álláspontja szerint bizonyos szintű árörögzés nélkülözhetetlen volt. Hivatkozott a Tpvt. 13. és 17. §aira. Enyhítő körülmények előadása mellett a bírság mérséklését kérte.

A III.r. felperes - a határozat 2., 3. és 4. pontjaiban megállapított jogsértéseket vitatva - kifejtette, hogy az alperes a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50.§-ának (1) és (6) bekezdéseiben írt tényállás-tisztázási kötelezettségének nem tett eleget. Nem határozta meg az érintett piacot, és nem megalapozott a felek piaci részesedésének megállapítása sem. Az

árkartell léte szerinte fogalmilag kizárt. Állította, hogy az információcserére az Európai Bizottságnak történő adatszolgáltatás teljesítése, valamint a közös értékesítés érdekében került sor. Kiemelte, hogy a hatékonyság növelését és a költségek csökkentését kívánta elérni, egyebek mellett logisztikai beruházásokat valósított meg. Erre is figyelemmel hivatkozott a Tpv. 17. §-ára.

A IV.r. felperes a határozat 1., 3. és 4. pontjai szerinti jogsértések megállapítását vitatta. Tudomása szerint a IX.r. felperes - amelyet a Fővárosi Bíróság bejegyzett - jogszerűen működött, és tevékenysége az agrárminisztérium előtt ismert volt. Állította, hogy nem vett részt a 2002. évi január hó 8. napján tartott - mögöttes felelősségét megalapozó - intézőbizottsági ülésen, ezért kérte a mögöttes felelősségét kimondó határozati indokolás mellőzését. Ezt meghaladóan vitatta, hogy a jogsértésre a 2002. évi X. törvény, illetőleg az EKSZ rendelkezései alkalmazhatók lennének, míg a régi Aptv. és az Aptv. ezeket a magatartásokat kiveszi a Tpv. hatálya alól. A Tpv. 78.§-ának (6) bekezdése szerinte anyagi jogi (felelősségi) szabály, amit ezért csak a hatályba lépése - 2005. évi november hó 1. napja - után elkövetett jogsértésekre lehet alkalmazni. Kifejtette, hogy a 2005. évi november hó 28. napján tartott megbeszélésen piaci magatartást érdemben befolyásoló információk nem hangzottak el. Rámutatott, hogy egy termelői csoport létrehozásában volt érdekelt, és amikor látta, hogy ez nem valósul meg, kilépett belőle. Hivatkozott a Tpv. 13. és 17.§-aira. A bírászsámítást jogsértőnek tartotta.

Az V.r. felperes a 2. és 3. pont szerinti jogsértések megállapítását vitatta, mert szerinte a megbeszéléseken elhangzott adatok nem voltak képesek a versenyáruk befolyásolására, jó részük nem is az árra vonatkozott.

A VI. és a VII.r. felperesek a 3. pontban írt jogsértés kapcsán állították, hogy az egymás előtt feltárt információk nem voltak jogsértőek. A 4. pont szerinti jogsértéssel kapcsolatban kiemelték, hogy piacpolitikájukat önállóan alakították ki, másokkal egyezséget nem kötöttek.

A VIII.r. és a X.r. felperesek - mint a III.r. felperes résztulajdonosai - a 3. pontban megállapított jogsértéssel összefüggésben az V.r. felperes érveivel egyezően nyilatkoztak. A 4. pontban írt tényállás - okfejtésük. szerint - az Európai Bizottság ún. Horizontális Iránymutatásának 151. pontja szerint, az EKSZ 81. Cikkének (3) bekezdése és a Tpv. 17.§-a alapján mentesül a versenykorlátozó megállapodások tilalma alól, így nem jogsértő.

Kifejtették, hogy további enyhítő körülmények figyelembevételével a bírság elengedése vagy jelentős mérséklése indokolt.

A IX.r. felperes a határozat 1. pontjában megállapított jogsértést támadta. Állította, hogy alapszabálya szerint, a Fővárosi Bíróság által nyilvántartásba vett társadalmi szervezetként feladata a termelés és piaci magatartás önszabályozás útján történő összehangolása. Alkotmányos joga és kötelessége e cél elérése érdekében szervezni tagjai tevékenységét. Jogszabálysértőnek tartotta azt az alperesi megközelítést, amely szerint a piaci anomáliák kiküszöbölése kizárólag állami feladat lenne. Kiemelte, hogy magatartása sem céljában, sem pedig hatását tekintve nem volt versenykorlátozó. Rámutatott, hogy a Magyarország határain túlterjedő speciális piacon hosszú távon mind a termelők, mind a fogyasztók érdeke a kínálat szabályozás. Hozzátette, hogy a termelői upstream piac szervezkedése folytán a fogyasztókat veszteség nem érheti, mert a tojás kiskereskedelmi piaca kompetitív. Álláspontja szerint így a magatartás vagy nem esik a Tpv. hatálya alá, vagy a Tpv. 17.§-a alapján mentesül a kartelltilalom alól. Előadta, hogy az árbizottságon keresztül minimálár-meghatározás a szakminisztérium várt piaci intervencióját készítette elő, és az csak a piaci anomáliákra adott válasz volt. Az importkorlátozásnak ténylegesen semmilyen hatása sem volt, rövid ideig volt életben, szűk körre terjedt ki és könnyen kijátszható volt; szankciót egy esetben sem alkalmaztak. Tagjainak informálása, a tagok közötti megbeszélések szervezése piaci hatással nem járt, csakúgy mint az exportfelajánlásra kötelező határozat. Emellett az egyes döntések egységes versenykorlátozó célja nem bizonyított. Hivatkozott arra is, hogy az állami ráhatás a magatartását kimenti. A bírságkiszabást jogsértőnek tartotta, álláspontja szerint további enyhítő körülmények figyelembevételével a bírság összegének mérséklése indokolt.

Az I. és a II.r. felperesi beavatkozók a IX.r. felperessel egyezően nyilatkoztak, a II.r. felperesi beavatkozó még a jogsértés megállapítása esetére is kérte mögöttes felelőssége megállapításának mellőzését.

Az alperes ellenkérelmében a felperesek keresetének elutasítását kérte, fenntartva a határozatában írtakat.

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339.§-ának (1) bekezdése alapján elutasította.

Indokolása szerint elsőként a felperesek keresetőségi jogát vizsgálta, amelynek alapján rögzítette, hogy ennek, valamint - a Tpv. 78.§-ának (6) bekezdése alkalmazhatósága kapcsán (amelyre egyedül a IV.r. felperes hivatkozott az első tárgyaláson) - a keresetváltoztatás tilalmának az ítélet érdemi tartalmára nem volt hatása, mért minden egyes hivatkozást olyan felperes is előterjesztett, akinek az adott kérdésben keresetőségi joga volt, illetve hivatkozása nem ütközött a Pp. 335/A.§-ának (1) bekezdése szerinti tilalomba. Rámutatott, hogy az alperes az érintett piacot az ügy megítéléséhez szükséges mértékben meghatározta, ami a III. és IX.r. felperesek által megjelölt okokból nem volt jogsértő. Az alperessel egyezően megállapította, hogy az érintett piacon a kínálatszabályozásnak - amely a versenyt fogalmilag torzítja - két elfogadott eszköze van: az állami beavatkozás és az önszerveződés. Minden olyan versenykorlátozó megállapodás, amely az érintett piacra vonatkozó szabályok szerint megengedett állami beavatkozáson, illetve önszerveződésen túlmutat, kartelltilalom alá esik, amíg az az alóli mentesülési okokat nem bizonyítják. A jelen esetben a piaci anomáliák kezelésére hivatkozás nem mentesülési ok, a piaci önszerveződés alkotmányos joga nem korlátlan, egy társadalmi szervezet a céljaira hivatkozva a hatályos jogszabályi előírásokat nem szegheti meg. Hozzátette, hogy a jelen eljárásban bagatell kartell a Tpv. 13.§-ának (2) bekezdés a) és b) pontjára figyelemmel nem állapítható meg. Az 1. tényállási ponttal összefüggő részletes indokolás összegzéseként rögzítette, hogy a IX.r. felperes magatartása az érintett piacra vonatkozó szabályozásban megengedetten túlterjeszkedett. Így az alperes által a terhére rótt jogsértést elkövette, annak egységessége megállapítható volt, az a határozat 464. pontjában rögzítetteknek megfelelően (a felsorolás utolsó elemének kivételével, ami a nagyobb termelők információkartellnek minősülő tanácskozások 2005. évi szervezésére vonatkozott). A Tpv. 17.§-ában foglalt konjunktív mentesülési feltételék nem álltak fenn. A 4. tényállási ponttal kapcsolatos részletes indokolást követően az e pontban érintett, a III.r. felperest tulajdonló .felperesek magatartását jogsértőnek ítélte kiemelve, hogy a Tpv. 17.§-a szerinti mentesülési feltételek ebben az esetben sem álltak fenn, főként mert nem a közös értékesítési cél, hanem az áregyeztetés és a piacfelosztás motiválta a III.r. felperes működését. A 2. és 3. tényállási pontban írtak szerint elkövetett jogsértések megállapítását szintén jogszerűnek találta, mert az e pontokban érintett felperesek a megbeszéléseiken a készleteikre és az eladási áraikra nézve közöltek egymással információkat, amelyek abban az esetben is alkalmasak voltak a piaci magatartás befolyásolására, ha nem mindig voltak pontosak, valóságok.

A bírságkiszabás körében - a Tpv. 78.§-ának (1) és (3) bekezdéseire, valamint a Pp. 3398.§-ára utalással - kifejtette, hogy az alperes a jogsértés súlyát az értékesített tojás mennyisége alapján határozta meg. Álláspontja szerint ez akkor lett volna okszerű, ha a jogsértéssel ténylegesen érintett tojásmennyiségből indul ki, illetve nem értett egyet azzal, hogy 3 év 1 hónapot automatikusan 4 évnek vett figyelembe. Ugyanakkor megállapította, hogy az alperes a bírságkiszabás körében irányadó körülményeket értékelte. A kiszabott bírság minden felperes esetében a maximálisan kiszabható bírság 0,1-0,7%-áig terjedt, amely mérték árés piacfelosztó kartell esetén figyelmeztető jellegű szankciónak tekinthető. Ezért nem volt jelentősége, hogy az alperesnek az értékesített tojásmennyiséggel összefüggő érvelése mennyiben volt konzekvens. Az alperesnek a mérlegelés körében elkövetett jogsértései a bírság mértékét érdemben nem befolyásolták. A határozat indokolásának 541-542. pontjaival összefüggésben kiemelte, hogy az intézőbizottsági tagság önmagában - a döntésben való tényleges részvétel, jelenlét nélkül - nem alapozhatja meg a IV.r. felperes versenyjogi felelősségét. Megállapította azt is, hogy a Tpv. módosításáról szóló 2005. évi LXVII. törvény 61.§-ának (3) bekezdése mint hatályba léptető rendelkezés a jelen ügyben nem alkalmazható, mert az ezzel a törvénnyel beiktatott Tpv. 78.§-ának (6) bekezdése anyagi jogi (felelősségi) szabály, így csak olyan jogsértés tekintetében alkalmazható, amelynek elkövetésekor az már hatályban volt. Mindennek azonban az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem is volt jelentősége, mert megállapítható, hogy az indokolásban mögöttes egyetemleges felelősként megjelölt vállalkozásokat az alperes nem nevesítette a határozata rendelkező részében, így a mögöttes egyetemleges felelősség megállapításának egyik eleme hiányzik. A rendelkező részben való nevesítés tenné ugyanis lehetővé azt, hogy azok, akiknek a mögöttes egyetemleges felelősségét az alperes megállapítja, ügyfélként részt vehessenek az eljárásban. Kifejtette, hogy az Európai Unió Tanácsának 1/2003/EK számú rendeletében írt szabályozástól eltérően a Tpv. szerint a felelősség megállapítására az alapeljárásban kerül sor, ekként nem kerülhető meg a felelősként nevesítendő vállalkozások ügyfélként történő bevonása, vagyis velük szemben is hivatalból eljárás indul, és az érdemi határozat rendelkező része rájuk nézve is jogot vagy kötelezettséget állapít meg. A Tpv. 78.§-ának (6) bekezdése ily módon történő, alkotmány-konform értelmezése mellett azonban az állapítható meg, hogy az alperes - az indokolási részben foglaltak ellenére - nem alkalmazta a Tpv. 78.§-ának (6) bekezdését. Kiemelte, hogy a bíróság ugyan mellőzte az alperesi határozat 541-542. pontjait, de ez az indokolási kötelezettség körében értékelhető jogsértés az ügy érdemét nem befolyásolta, ekként a határozat megváltoztatásához nem vezethetett.

Az I, II, IV., V., VIII, IX., és X.r. felperesek fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, részben a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetését, részben a kiszabott bírság elengedését, illetőleg mérséklését kérték. Fellebbezési kérelmet terjesztettek elő - továbbá az alperesi határozat 541-542. pontjainak megsemmisítése, illetve törlése iránt is, amely vonatkozásban az I.r. felperesi beavatkozó csatlakozó fellebbezéssel élt (tekintettel az alperesi fellebbezésre).

Az I.r. felperes hangsúlyozta, hogy jogelődje 2005-ben már nem végzett tojásértékesítést, az ez alapján meghatározott bírságot jogszerűtlennek tartotta. Kifogásolta, hogy a versenytanács a jogsértések évével szorozva, a Tpv. 78.§-ának (3) bekezdésében meghatározott mérlegelési elvekbe ütközően és aránytalanul állapította meg a bírságot.

A II.r. felperes a Tpv. 78.§-ának (6) bekezdése alkalmazását sérelmezte a jogszabály időbeli hatályára, továbbá a határozatban felsorolt tagvállalkozások ügyfélkémi bevonásának, és rendelkező részben történő nevesítésük hiányára figyelemmel. Szerinte az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha az ítéletben is szereplő jogi érvek alapján az alperesi határozat 542. pontját nem csak mellőzi, hanem meg is semmisíti, mert ennek az elmaradása egy olyan későbbi alperesi döntésnek veti meg az elméleti alapját, amely a IX.r. felperes teljesítésének elmaradása esetén nyilvánvalóan bekövetkezik. Lényegében ezzel érvelt az I.r. felperesi beavatkozó is.

A IV.r. felperes a bírságkiszabás körében az éves szorzószám használatával nem értett egyet, és kifogásolta, hogy az alperes a teljes éves nettó árbevételét vette alapul és nem a tojásértékesítésből indult ki. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte azon körülményt, hogy a kartell-megállapodásokkal nem értek el előnyt és a fogyasztók érdekei nem sérültek. Állította, hogy a IX.r. felperes tagjaként nem valósított meg versenyjogsértést. Álláspontja szerint a Tpv. 78.§-ának (6) bekezdése mint anyagi jogi felelősség és szabály a jogállamiság és a jogbiztonság alapelveit sérti.

Az V., VIII., IX., X.r. felperesek is vitatták a Tpv. 78.§-ának (6) bekezdésében írtak jelen ügyben való alkalmazhatóságát. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság az alperes határozata 541-542. pontjainak helybenhagyásával olyan tagvállalkozások vonatkozásában is kötelezettséget állapított meg, akik nem álltak perben, ezáltal sérült a Pp. 51.§-ának a) pontja. Álláspontjuk szerint a IX.r. felperes esetleges bírságtartozásaiért való mögöttes felelősség

kimondása, illetve annak törlése tekintetében valamennyi felperes és a perbe be nem vont valamennyi olyan vállalkozás, amelyet az alperes felelősként nevesít, egységes pertársaságot alkotnak. Az elsőfokú bíróság a határozat 541-542. pontjaiban mögöttes felelősként nevesített vállalkozásokat a perről (beavatkozás lehetőségéről) nem értesítette, márpedig lényeges eljárási szabálysértés, ha a bíróság a perben nem álló személyekre állapít meg kötelezettségeket, vagy a kényszerű pertársaságba tartozó valamennyi személy perben állása nélkül hoz határozatot. Utaltak arra, hogy az alperesi határozat mögöttes felelősség visszamenőleges megállapítására vonatkozó rendelkezéseinek alkotmányellenességét a IV.r. felperes az első tárgyaláson kifogásolta, a pertársak perbeli cselekményei - a Pp. 52.§-ának (1) bekezdése és az egységes bírói gyakorlat alapján - valamennyi felperes vonatkozásában azonos joghatás kiváltására alkalmasak. A IX.r. felperes csatolta az Alkotmánybíróságnál előterjesztett indítványát, és kérte, hogy a másodfokú bíróság a jelen per tárgyalását függesse fel és kérje a 2005. évi LXVII. törvény szerinti Tpv.t.módosítás alkotmányosságának utólagos vizsgálatát. A VIII. és IX.r. felperések szerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a bíróság csökkentésére vonatkozóan előadott érveiket, amelyek szerint az alperes helytelen bírságalapot vett figyelembe, ilyen eltúlzottan magas összegű bírság kiszabása (más hasonló ügyekhez viszonyítva) diszkriminatív és az a tevékenységük ellehetetlenítését eredményezi. Álláspontjuk szerint sem volt jogszerű lehetőség a bírság összegének szorzására. Az V., VIII., IX.r. felperések az információcsere versenykorlátozó jellegére vonatkozó megállapításokat rögzítő 496-510. határozati pontok törlését is kérték. E körben külön indokolást azonban nem terjesztettek elő.

Az I. és IV.r. felperes az alperesi fellebbezéssel szemben ellenkérelmet terjesztettek elő.

Az alperes fellebbezésében - az elsőfokú bíróság érdemi döntését megalapozottnak és jogszerűnek tartva - az ítélet indokolásának megváltoztatását, határozata 464., 541. és 542. pontjainak érintetlenül hagyását, és az ítélet 33. oldalának 1. bekezdésében szereplő ("ugyanígy nem volt okszerűnek minősíthető, hogy az alperes 3 év 1 hónapot automatikusan 4 évként vett figyelembe") megállapítás mellőzését kérte. Állította, hogy az elsőfokú bíróság szövegkörnyezetéből kiragadottan értelmezte a határozata 493. pontját és emiatt tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a IX.r. felperes egységes jogsértésének nem volt eleme az, hogy 2005-ben a nagyobb termelők információkartellnek minősülő tanácskozásainak megszervezésében részt vett volna. A bírságkiszabás körében következetes gyakorlata alapján mindig megkezdett naptári évet vesz alapul és csak egész számokat alkalmaz szorzóként.

Amennyiben a másodfokú bíróság a szorzást mégsem fogadná el, úgy kérte, hogy a felperesek által elkövetett jogsértés időtartamát, mint kifejezetten nevesített bírságkiszabási szempontot kifejezett nyomatékkkal egyéb módon vegye figyelembe, és a speciál- valamint generálprevencióra figyelemmel ne mérsékelje a súlyos, horizontális kartell-megállapodásra kiszabott, a törvényi maximum 1 %a alatt maradó csekély mértékű bírságösszegeket. A Tpvt. 78.§-ának (6) bekezdése álláspontja szerint eljárásjogi és nem anyagi jogi rendelkezés, így alkalmazhatósága szempontjából a versenyfelügyelete eljárás megindításának időpontja az irányadó. Hangsúlyozta, hogy határozatában a felperesek által kifogásolt mögöttes egyetemleges felelősséget nem állapította meg. Az 542. pontban csak nevesítette a szövetség azon tagvállalkozásait, amelyeket külön végzésben a kiszabott bírság megfizetésére kötelezhet, ha a IX.r. felperessel szemben lefolytatott végrehajtás nem vezetett eredményre. Ez nem tekinthető az ügy érdemére tartozó szankciónak. Álláspontja szerint a felperesek nem terjesztettek elő olyan kereseti kérelmet, amely a döntés 541-542. pontjainak törlésére vonatkozott, illetve az elsőfokú bírósági eljárásban az első tárgyaláson sem éltek a Pp. 335/A.§-a alapján biztosított keresetváltoztatás lehetőségével. Állította, hogy felperesek és a perben nem álló, azonban a határozata 542. pontjában megjelölt vállalkozások a jelen eljárásban semmilyen körülmények között nem alkotnak egységes pertársaságot, ezért az elsőfokú bíróságnak nem kellett gondoskodnia ezen vállalkozások perben állásáról. Megjegyezte, hogy az esetleges jövőbeni mögöttes végrehajtási helyállást megállapító végzés esetén a döntés kötelezettjeit a Tpvt. 78.§-ának (7) bekezdése alapján megilleti a jogorvoslati jog és a bírósági felülvizsgálat nemperes eljárásban. Különös figyelemmel arra, hogy a Versenytanács ténylegesen nem alkalmazta még a jelen per tárgyát képező határozatában a Tpvt. 78.§-ának (6) bekezdését és így a Tpvt. 78.§-ának (7) bekezdésének semmiféle relevanciája nincs a felülvizsgált versenyfelügyeleti eljárásban. Véleménye szerint a Tpvt. 78.§-ának (6) - (7) bekezdései alkotmányosságának vizsgálatára irányuló indítvány a per jogerős elbírálásának elhúzását célozza.

A másodfokú bíróság a fellebbezési tárgyaláson meghozott 12. sorszámú végzésével az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése iránti felperesi kérelmet elutasította.

A III.r., VI.r. és VII.r. felperesek fellebbezéssel nem éltek.

Az alperes, valamint az I.r., II.r.; IV.r., V.r., VIII.r., IX.r. és X.r. felperesek fellebbezése és az I.r. felperesi beavatkozó csatlakozó fellebbezése az alábbiak szerint részben alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése alapján eljárva a peres felek fellebbezése (csatlakozó fellebbezése) és fellebbezési ellenkérelme korlátai között vizsgálta. Ennek során megállapította, hogy az alperes a jogszerűen lefolytatott vizsgálat során az eljárás alapjául szolgáló felperesi cselekményre vonatkozó történeti tényállást felderítette, tisztázta, azt a beszerzett bizonyítékok okszerű, az ésszerűség és a logika követelményeinek megfelelő, a Ket. 2.§-ának (3) és 50.§-ának (6) bekezdése szerint egyenként és összességükben, súlyuknak megfelelő értékelésével az érintett ügyre vonatkozóan teljes körűen, valósághűen állapította meg, indokolási kötelezettségének - a szükséges körben - eleget tett. E minden tekintetben megalapozott történeti tényállást az elsőfokú bíróság is helyesen tekintette irányadónak, azt kereseti támadás lényegében nem is érte.

Az irányadó történeti tényállásból következően az elsőfokú bíróság a felperesek cselekményeit helytálló indokok alapján minősítette az alperessel egyezően jogsértőnek. A felperesek a találkozások, az árak; export, import (piac) tekintetében való kapcsolatfelvételt, döntést lényegében nem vitatták, azok meg nem történtét nem bizonyították (Pp. 164.§), ily módon a jogsértés hiányára alapított érvelésük sikerre nem vezethetett. A tények és körülmények jogi értékelésével kapcsolatos okfejtésük pedig minden alapot nélkülözött, miként azt az elsőfokú bíróság is megállapította az e. körben helyesen indokolt ítéletében. Nem értett egyet azonban a másodfokú bíróság azzal az elsőfokú bírósági érveléssel, hogy az 1. tényállási pont kapcsán a IX.r. felperes terhére megállapított jogsértésnek "nem volt része a nagyobb termelők információ kartellnek minősülő tanácskozásainak megszervezése" (elsőfokú ítélet 27. oldal 5. bekezdés). A Fővárosi Ítéltábla álláspontja az, hogy az egységes, folyamatos, versenykorlátozó magatartás integráns elemét alkotta a IX.r. felperes szervezői tevékenysége, e körben - az alperesi fellebbezésben foglaltakat elfogadva - a megbeszélések kezdeményezését, lebonyolítását a IX.r. felperes biztosította: a határozat II.3.2., III.2. és III.3. pontjaiban megjelölt, rendelkezésre álló bizonyítékok szerint a megbeszélések helyszínéről ő gondoskodott, az elhangzottakat titkára feljegyzésben rögzítette. Ennek ellenkezőjét a IX.r. felperes nem bizonyította.

A Tpv. 13., 14. és 17.§-ával kapcsolatos felperesi okfejtést a másodfokú bíróság nem fogadta el, erre vonatkozóan az elsőfokú bíróság részletes indokolásával egyetértett, azt megismételni

nem kívánja. Kiemeli azonban, hogy a Tpv. 13.§-ának (2) bekezdése szerinti bagatell-kartell nyilvánvalóan szóba sem jöhet, míg a mentesülés négy együttes, konjunktív feltételének fennálltát a felperesek sem nem állították, sem nem bizonyították (Tpv. 17.§).

A felperesek terhére rótt és a határozat 1. és 4. pontjában megállapított jogsértések miatt a Tpv. 78.§-ának (1) bekezdése alapján jogszerű és indokolt volt velük szemben bírság szankció alkalmazása, ezt a határozat 532-535., valamint 538-539. pontjában felsorolt érvek egyértelműen alátámasztják. A jogsértések tényének megállapítására és a bírság alkalmazásának törvényességére vonatkozó, valamint az I.r., II.r., IV.r., VIII.r. és X.r. felperesek vonatkozásában az enyhítő és súlyosító körülményeket értékelő határozati megállapításokat elfogadta a másodfokú bíróság, azonban nem értett egyet a IX.r. felperes tekintetében az enyhítő és súlyosító körülmények mikénti mérlegelésével, valamint azzal sem, hogy a bírság összegének meghatározása körében a jogsértéssel érintett megkezdett évek számát szorzószámként kellett használni a mérlegeléssel (és a Közlemény segítségével) megállapított alapösszeg többszörözésére.

Rámutat a Fővárosi Ítéltábla - amint azt már korábban több eseti döntésében is kiemelte -, hogy a (büntetés-jellegű) bírság szankciót a ténylegesen elkövetett jogsértés súlyához, jellegéhez, valamint az adott ügyben feltárt enyhítő és súlyosító körülményekhez igazodóan, mérlegeléssel kell kiszabni, aminek főbb szempontjait - példálózó jelleggel - a Tpv. 78.§-ának alkalmazandó (2) bekezdése határozza meg. Eszerint a bírság összegét az eset összes körülményeire - így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartásra, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztói érdekek sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

E helyen csak utal arra a másodfokú bíróság, hogy az alperes is a Tpv. 78.§-ának (2) bekezdése alapján köteles mérlegelni, de ennek során figyelembe veheti a bírságszámítás körében kiadott Közleményét is, amely zsinórmértékként az egyes szempontok szerinti súlyozásban nyújthat segítséget számára. A jelen ügyben a bíróságnak a 2005. évi november hó 1. napját követően hatályos és az ezt követően indult peres eljárásokban alkalmazandó Pp. 3398.§-a szerint kellett vizsgálnia a mérlegelési jogkörben hozott határozatrész jogszerűségét,

így azt, hogy a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta-e, az eljárási szabályokat betartotta-e, a mérlegelés - Tpv. 78.§-ának (3) bekezdése szerinti - szempontjai megállapíthatóak-e, és a határozat indokolásából a bizonyítékok ekkénti mérlegelésének okszerűsége kitűnik-e.

A Tpv. 78.§-ának (1) bekezdése adja meg a bírságkiszabás jogi alapját és a bírság felső keretét azzal, hogy a jogalkotó a (3) bekezdésben ad szempontokat, amelyek vizsgálata szükséges a bírság mértékének meghatározásakor, és amelyek értékelése elengedhetetlen a jogsértéssel arányban álló szankció megállapításakor. E helyen utal arra a Fővárosi Ítéltábla, hogy - az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel ellentétben - a bírságot minden esetben a jogsértő cselekmény súlyához, és nem a bírság felső határához kell arányosítani. A jogsértő cselekmény súlyát az elkövetési magtartás jellege, körülményei, és nem a releváns forgalom, valamint az elkövetési idő éveinek száma határozza meg. A bírságkiszabást befolyásoló körülményeket pedig nem általánosságban, nem elvontan, nem mechanikusan - a Közlemény szerinti számszaki adatok matematikai műveletekkel való kezelésével -, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva kell értékelni, és megindokolni. Valamely, általában súlyosító vagy enyhítőnek tartott tényezőt akkor lehet a konkrét ügyben is ilyenként értékelni, ha az indok, amely miatt annak súlyosító vagy enyhítő hatása van, az adott ügyben is megállapítható.

A jelen ügyben a Tpv. 78.§-a szerint feltárható enyhítő és súlyosító körülményeket az alperes számbavette, amit a határozat fent írt pontjaiban részletezett.

A IX.r. felperes vonatkozásában a határozat 532-535. pontjaiban nevesített enyhítő és súlyosító körülményeket helyesen tárta fel, azonban e tényezőket a másodfokú bíróság álláspontja, szerint sem az alperes, sem pedig az elsőfokú bíróság nem a súlyuk, nyomatékuk szerint értékelte. A IX.r. felperes fellebbezésére is figyelemmel olyan különös nyomatékkal kell ugyanis a IX.r. felperes javára enyhítő körülményként figyelembe venni a határozat 535. pontjában írtakat, ami a kiszabott bírság jelentős mérséklését indokolják.

Az I.r., II.r., IV.r., VIII.r. és X.r. felperesek tekintetében a határozat 538-539. pontjában szereplő enyhítő és súlyosító körülmények értékelésével az alperes a releváns forgalom (tojásértékesítés volumene) alapján kiszámított alapösszeget a megkezdett évek számával

szorozva határozná meg a bírság végső összegét. A Fővárosi Ítéltábla egyetértett azzal a felperesi fellebbezési érveléssel, hogy a bírság mértékének többszörözése jogsértő.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a bírság mértékének meghatározása a szorzó alkalmazása körében a Közleményre utalással jogsértő volt, mert a Tpv. 78.§-ának (3) bekezdése a jogsértő állapot időtartamát ugyan a bírság mértéke körében értékelendő (súlyosítóként értékelhető) körülményként megjelöli, azonban csak egy körülményként, és nem a megállapított bírság többszörözését megalapozó módon. Utal arra az ítéltábla, hogy a bíróság az alperesi Közleményhez, mint az általa alkalmazott matematikai számításához semmilyen formában nincs kötve. A bírósági felülvizsgálat jogszerűségi értékelést, azaz a törvénynek (Tpv. 78.§) való megfelelés vizsgálatát jelenti. Erre tekintettel a másodfokú bíróság az alperes számítási módszerét a jelen konkrét esetben nem fogadta el, és az alperes határozatának megváltoztatásával - a fellebbezési kérelmek korlátai között - a felperesekkel szemben kiszabott bírság mértékét leszállította (mellőzve az alperes által alkalmazott szorzást).

A Fővárosi Ítéltábla meggyőződése szerint az így kiszabott bírság összege már minden tekintetben arányban áll az ügyben a felperesek vonatkozásában feltárt enyhítő és súlyosító körülményekkel, és az az egyéni és általános megelőzés követelményeinek eléréséhez, érvényre juttatásához szükséges és egyben elégséges is. Az adott szankció alkalmazása folytán várhatóan elérhető, hogy a felperesek az esetleges újabb jogsértéstől tartózkodjanak (speciálprevenció), és azzal valamennyi piaci szereplő magatartása is a Tpv. céljaival összhangban a kívánatos irányba befolyásolható (generálprevenció).

Megállapította a másodfokú bíróság, hogy az I.r., II.r., IV.r., VIII.r. és X.r. felperesek fellebbezésükben további, a javukra figyelembe vehető körülményt nem tártak fel és nem bizonyítottak (Pp. 164.§), ilyen adat a perben sem merült fel, így a velük szemben kiszabott bírságok összegének további csökkentésére az ítéltábla nem látott lehetőséget.

Az alperesi határozatnak a Tpv. 78.§-ának (6) bekezdését idéző, valamint a IX.r. felperessel szemben kiszabott bírság megfizetésére e jogszabályhely alapján kötelezhető vállalkozásokat felsoroló 541-542. pontjaival összefüggésben az elsőfokú bíróság a IV.r. felperes kereshetőségi jogát megállapította, majd jogi álláspontjának részletes kifejtése után ítéletében rögzítette, hogy "ugyan mellőzte az alperesi határozat 541. és 542. pontját, de ez az

indokolási kötelezettség körében értékelhető jogsértés az ügy érdemét nem befolyásolta, ekként a határozat megváltoztatásához nem vezethetett" (elsőfokú ítélet 35. oldal 1. bekezdés).

A Pp. 339. §-ának (1) bekezdése értelmében, ha törvény ettől eltérően nem rendelkezik, a bíróság a jogszabálysértő közigazgatási határozatot hatályon kívül helyezi, és - szükség esetén - a közigazgatási határozatot hozó szervet új eljárásra kötelezi. A közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát anyagi vagy eljárásjogi jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni (Pp. 339.§ (1) és (2) bek.). Eljárási jogszabálysértés esetén azonban csak akkor van helye a határozat hatályon kívül helyezésének, ha az ügy érdemi eldöntésére is kiható lényeges jogszabálysértés volt, és a bírósági eljárásban nem pótolható (KK. 31. számú állásfoglalás).

Ezért nincs törvényi akadály annak, hogy a felperes a közigazgatási határozat meghatározott irányú felülvizsgálatát kérje, keresetében ne teljeskörűen vitassa a határozatot, hanem annak csupán egyes részeit - akár rendelkező részét, akár indokolását érintően - támadja. Ebből következően a közigazgatási perben a kereseti kérelem nem általában vonatkozik a közigazgatási határozat felülvizsgálatára. A bíróság pedig a közigazgatási perben is a Pp. 215.§-a alapján jár el, ezért döntése nem terjedhet túl a kereseti kérelmen és az ellenkérelmen. A Pp. XX. fejezete szerinti perekre is irányadó a Pp. 3.§-ának (1) és (2) bekezdése. Eszerint pedig a bíróság a jogvitát erre irányuló kérelem alapján bírálja el, és a felek által előterjesztett jognyilatkozatokhoz és kérelmekhez - a törvény eltérő rendelkezése hiányában - kötve van. A fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat pedig nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint kell figyelembe venni (Pp. 3.§ (2) bek., KK. 34. számú állásfoglalás).

Így amennyiben a közigazgatási határozatnak jól elkülöníthető, önállóan is elbírálnak részei vannak, nincs jogszabályi akadály annak sem, hogy a bíróság csupán a határozat egy része, vagy egyes részei tekintetében éljen a kasszációs, avagy reformatórius jogkörével, és ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasítsa. Az ítélet rendelkező részéből azonban egyértelműen ki kell derülnie annak, hogy mely határozati döntéseket (részeket) érint a hatályon kívül helyezés, vagy megváltoztatás, illetve a kereset-elutasítás.

A korábban kifejtettekből következően a másodfokú bíróság álláspontja szerint ha az elsőfokú bíróság az alperesi határozat 541. és 542. pontjait jogszabálysértőnek ítélte, és az ítélete indokolásából kitűnően "mellőzte", akkor e döntésének - hiszen arra a IV.r. felperes kereseti kérelmet terjesztett elő - az ítélet rendelkező részében is meg kellett volna jelennie (e határozati rész hatályon kívül helyezésével).

A Tpv. 78.§-ának (6) bekezdése alapján ha a vele szemben kiszabott bírságot a vállalkozások társadalmi szervezete, köztestülete, egyesülése vagy más hasonló szervezete önként nem fizeti meg, és a végrehajtás sem vezet eredményre, az eljáró versenytanács külön végzéssel a bírság megfizetésére a jogsértő döntés meghozatalában résztvevő, a határozatban ekként nevesített tagvállalkozást egyetemlegesen kötelezi.

A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, amely szerint az idézett jogszabály anyagi jogi szabály lenne, és így - a 2005. évi LXVII. törvény 61.§-ának (3) bekezdésére figyelemmel - a jelen perben nem alkalmazható. A Tpv. 78.§-ának (6) bekezdése nem a versenyjogi felelősség megállapítását szolgáló anyagi jogszabály, hanem a versenyjogi eljárásban hozott határozat végrehajtását biztosító eljárásjogi rendelkezés, amely a bírságot társadalmi szervezet elleni végrehajtás sikertelensége esetére a jogsértő döntés meghozatalában részt vevő tagvállalkozás(ok) helyállási kötelezettségét versenyjogi felelősség külön megállapítása nélkül - rögzíti. Közjogi jellegű versenyjogi felelősségről ugyanis csak akkor lehet szó, ha egy adott vállalkozás a Tpv.-ben (adott esetben a Tpv. 11.§-ában) jogellenesként nevesített, tényállásszerű magatartást követ el, és ezzel kapcsolatos felelősségre vonására a Tpv. szabályai szerint lefolytatott eljárásban kerül sor. Erre figyelemmel az alperes a Tpv. 78.§-ának (6) bekezdésében írt szabályt a Pp. 339/A.§-ára is figyelemmel jogszerűen alkalmazhatta volna.

Ebből következően nem értett egyet a másodfokú bíróság azzal az elsőfokú bírósági érveléssel sem, amely szerint az 542. pontban felsorolt (nevesített) vállalkozásokat az alperesnek a határozata rendelkező részében kellett volna megjelölnie. Ha ugyanis a Tpv. 78.§-ának (6) bekezdése szerinti "nevesítés" szót az elsőfokú bírósággal egyezően (vagyis felelősség megállapításának) értelmeznénk, úgy a jogalkotónak a törvényben arról kellett volna rendelkeznie, hogy a "határozatban nevesítendő" vállalkozások versenyjogi felelősségét is a határozatban meg kell állapítani (Tpv. 77. § (1) bek. d) pont), ehhez azonban e vállalkozásokat is eljárás alá kellene vonni. Hiszen a határozat rendelkező részében csakis

az eljárás alá vont ügyfelek (Tpvt. 52.§) nevesíthetők. A Tpvt. 78.§-ának (6) bekezdését beiktató 2005. évi LXVII. törvény 44.§-ának (2) bekezdéséhez fűzött miniszteri indokolás szerint a határozatban nevesítendő vállalkozások az eljárásban ügyfélként nem vesznek részt, így a jogsértés megvalósításában esetlegesen betöltött szerepüket külön nem vizsgálja a versenyhatóság. A jogalkotó célja a szabályozással annak megakadályozása volt, hogy a vállalkozások az árbevételre vonatkozó adatokkal vagy a végrehajtás alá vonható vagyonnal történő manipulációval elkerüljék a bírság végrehajtását.

Helytelen az az elsőfokú bírósági okfejtés is, amely szerint "a határozat rendelkező részében történő nevesítés (...) nélkül a Tpvt. Ket.-hez képest szűkített ügyfélfogalma miatt az elmarasztalt vállalkozások egyes tagjai kívül maradhatnak az eljáráson és semmilyen eljárási jogukat gyakorolni nem tudnák" (elsőfokú ítélet 34. oldal 3. bekezdés). A Pp. 327.§-ának (1) bekezdés b) pontja alapján ugyanis az eljárás alá nem vont, de a határozatban a jogsértő döntés meghozatalában részt vevő tagvállalkozásként az indokolásban nevesített vállalkozások is - joguk, jogos érdekük közvetlen érintettségére hivatkozással - e körben keresetet indíthatnak az alperesi határozat indokolásának bírósági felülvizsgálata iránt. A Tpvt. 78.§-ának (6) bekezdése alapján meghozandó külön végzés elleni, a Tpvt. 78.§-ának (7) bekezdése szerinti jogorvoslat során ezek a vállalkozások már csak a bírságolt általi önkéntes nemteljesítés vagy a végrehajthatatlanság tényét, illetve az egyetemleges fizetési kötelezettségük összecszerúségét vitathatnák, azonban a helytállási kötelezettségüket megalapozó döntés meghozatalában való részvételük tényét már nem.

Ugyanakkor a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint valóban nem járt el jogszerűen az alperes akkor, áraiakor a jelen határozatában - anélkül, hogy erre a rendelkező részben bármilyen utalást tett volna - az indokolás 541. és 542. pontjában a Tpvt. 78.§-ának (6) bekezdésének felhívása után meghatározta, hogy mely vállalkozásokat kötelezhet - meg nem fizetés esetén - a IX.r. felperessel szemben kiszabott bírság megfizetésére. A másodfokú bíróság szerint ha a versenyhatóság a Tpvt. 78.§-ának (6) bekezdését alkalmazni kívánja, a helyes és jogszerű eljárás az, hogy *a határozata rendelkező részében* a vállalkozások társadalmi szervezetével; köztestületével, egyesülésével vagy más hasonló szervezetével szemben történő bírságkiszabás esetén *azt is megjelöli*, hogy a bírság megfizetésére - annak a bírságolt általi önkéntes meg nem fizetése, illetőleg végrehajthatatlansága esetén - a jogsértő döntés meghozatalában résztvevő és a határozat indokolásában nevesített tagvállalkozások) egyetemlegesen kötelezhetők.

A perbeli esetben azonban az alperes a másodfokú eljárásban is akként nyilatkozott, hogy "az alperes ténylegesen nem alkalmazta még a jelen per tárgyát képező határozatában a Tpv. 78.§-ának (6) bekezdését" (Kf/10. sorszámú alperesi észrevétel 6. oldal 7. bekezdés), ezért a Fővárosi Ítélet tábla - az alperes elismerésére (Pp. 163.§ (2) bek.) is fegyelemmel - a IV.r. felperes kereseti kérelmének megfelelően az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával az alperesi határozat szorosán összefüggő 541. és 542. pontjait a Pp. 339.§-ának (1) bekezdése alkalmazásával hatályon kívül helyezte. A versenyhatóság új eljárásra kötelezését e körben nem tartotta szükségesnek, mert álláspontja szerint ha az alperes e jogintézményt nem alkalmazta (miként határozata rendelkező részéből kitűnik), a felperesi kereseti kérelem keretei között eljárva az alperes e körben megismételt eljárásra nem is kötelezhető. Itt jegyzi meg a másodfokú bíróság, hogy bár a kartell-ügyben hozott határozat jogszerűségét a felperesek által benyújtott keresetek alapján egy perben kell elbírálni, és a keresettel nem élő eljárás alá vontakat a beavatkozás lehetőségéről tájékoztatni kell (Pp. 332.§ (5) bek.), ez nem eredményez egységes pertársaságot. Ezért az elsőfokú ítélettel szemben ezekből felhozott kifogások eredményt nem hozhattak.

A másodfokú bíróság a IV.r. felperes keresete alapján az 541. és 542. pont hatályon kívül helyezésére azért látott lehetőséget, mert az alapul szolgáló jogintézmény (rendelkező részben való) alkalmazásának hiányában a "nevesítésnek" a sérelmezésére, mellőzésére a IV.r. felperes keresetjogi joga kiterjedt, illetve "nevesítés" hiányában a jogszabályhely idézése már szükségtelen is volt.

Mindezek folytán a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit nem érintve, fellebbezett rendelkezéseit (a IX.r. felperesnek az információkartellnek minősülő megbeszélések szervezésével elkövetett jogsértése tekintetében), és az alperes határozatát (a bíróság körében) a Pp. 253.§-ának (2) és (3) bekezdése, 339.§-ának (2) bekezdés q) pontja, a Tpv. 83.§-ának (4) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az I.r., II.r., IV.r., VIII.r., IX.r. és X.r. felpereseket terhelő bírság összegét leszállította, az alperesi határozat 541. és 542. pontjait hatályon kívül helyezte, egyebekben az elsőfokú ítéletet helyben hagyta.

A másodfokú bíróság a peres felek pernyertességének és pervesztességének arányára fegyelemmel - a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján - akként rendelkezett, hogy az elsőfokú rész- és másodfokú költségeiket a felek maguk viselik, illetve ugyanebben az arányban

kötelezte az I.r., II.r., IV.r.; V.r., VIII.r. és X.r. felpereseket - a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986 (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 13.§-ának (2) bekezdése alapján - az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 43.§-ának (3) bekezdése szerinti kereseti és az Itv. 39.§-ának (3) bekezdés c) pontja és 46.§-ának (1) bekezdése szerinti, az Itv. 62. §-ának (1) bekezdés h) pontjában biztosított tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési részilleték viselésére. A fennmaradó kereseti és fellebbezési illetéket - az Itv. 5.§-ának (1) bekezdés c) és d) pontjaira és 4.§-ának (1) bekezdésére figyelemmel - a R. 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2009. évi április hó 8. napján